

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р **Антония Михайлова Замбова-Петрова**,
Катедра по български език, ФСлФ, СУ „Св. Климент Охридски”

за **ДИСЕРТАЦИЯТА**

на **Катерина Емилова Войнова**

на тема:

ЖАНРОВИ И СТИЛИСТИЧНИ ОСОБЕНОСТИ НА ОНЛАЙН МЕДИИТЕ

за присъждане на образователната и научна степен „**доктор**”,
професионално направление 2.1. Филология; научна специалност: Български
език (Стилистика)

Предложеният от Катерина Емилова Войнова дисертационен труд *Жанрови и стилистични особености на онлайн медиите* е посветен на една много актуална и значима проблематика, свързана с интернет медиите и техните езикови и стилистични особености. С оглед все по-голямото влияние на онлайн медиите върху съвременното общество, предлаганият от авторката езиковедски и стилистичен подход ѝ позволява по-задълбочено да вникне в техните не само технологични, но и манипулативни възможности и ресурси. Изследването е новаторско, оригинално, интердисциплинарно и несъмнено дисертабилно, като представя авторката си в най-добра светлина.

Структура и качества на дисертационния труд

Дисертацията е структурирана според утвърдените изисквания за такъв труд и се състои от **увод, четири глави и заключение** (като цяло 170 стр. текст), **11 стр. библиография** на български, английски, френски, немски и руски език (135 заглавия на кирилица, 19 на латиница и 7 онлайн източника) и **32 стр. приложения** с текстове и заглавия от онлайн медии (общо 215 стр.).

В **увода** ясно са формулирани **обектът** и **предметът** на изследването, **целите** и **задачите** му, както и **методите**, които са използвани. Предложена е и **работна хипотеза**, от която се ръководи изследването. Още в началото авторката прецизира обекта си на изследване като „най-посещаваните сайтове”, които „са информационни медии без печатно, радио или телевизионно съответствие”, и насочва вниманието си върху техния език и средствата, с които привличат вниманието на аудиторията. Ясно откритите изследователски задачи ѝ позволяват по-нататък прецизно да ги изпълни. Използваните методи на изследване, струва ми се, са значително по-разнообразни от посочените сравнителен и стилистичен анализ и наблюдение на терен. Работната хипотеза е адекватна и в заключението ясно се посочва в каква степен се подкрепя от изследването.

В **първата глава** на труда си Катерина Войнова се спира на основните характеристики на новите онлайн медии, като първоначално прави кратък преглед на развитието на печатните и визуалните медии, изтъквайки онези техни особености, които се използват и доразвиват от новите медии. Сред най-важните характеристики на

онлайн медиите тя посочва актуализирането на информацията, хипертекстуалността, интерактивността, мултимедийността, възможностите за споделяне на информацията, анонимността и безплатния достъп до разнообразно съдържание. В тази своя част изследването е новаторско и интересно за езиковедската общност, тъй като представя новите възможности за влияние върху огромна аудитория, предизвикателствата и перспективите пред тези медии.

Втората глава най-общо е посветена на жанровите особености на онлайн медиите. Тя започва с много прецизно представяне на два от най-популярните в теорията на комуникацията класически комуникативни модели – този на Карл Бюлер и този на Роман Якобсон. Авторката ги обвързва с развитието на понятието жанр и прави преглед на различни концепции за жанровете в журналистиката. На базата на този теоретичен преглед и на своите наблюдения тя прави извод, че основните жанрове в онлайн медиите са новината и коментарът. Затова разглежда по-подробно именно тяхната структура, като се спира на ключовата роля на заглавието, тъй като то често е единственото нещо, което читателят първоначално вижда. Специално място Войнова е отделила на композиционните особености на онлайн медиите, тъй като в тях са концентрирани основните предимства на новите медии, които ги отличават от предишните. В тази глава авторката е демонстрирала теоретична култура, умение да борава с научната литература, но и умение да прави самостоятелни изводи.

Най-съществената и приносна част на изследването според мене е в **глава трета**, озаглавена „Стилистични особености на онлайн медиите“. В нея Катерина Войнова е разгърнала своя изследователски и аналитичен потенциал, показала е компетентността и уменията си да работи с текстове. В тази глава авторката е демонстрирала различни аналитични подходи към богатия емпиричен материал, който е събрала. Разгледани са различни аргументативни и манипулативни стратегии, използвани в онлайн медиите, както и комплексното им приложение в знакови медийни кампании като отразяването на Парламентарните избори 2017 г. и дебатите около Истанбулската конвенция. Тук бих открила като постижение на авторката представянето на цялостната кампания в онлайн медиите срещу Истанбулската конвенция и набора от манипулативни средства, чрез които се провежда тя – подмяната на темата чрез изместване на фокуса на дебата, спекулацията с неясни термини и страховете и заблудите на хората, агресивната лексика, с която се обговарят проблемите, и пълното игнориране и/ли принижаване на другите гледни точки. Всички тези манипулативни тактики оформят модел, който целенасочено се използва в различни медийни кампании и срещу други правозащитни документи. В тази глава са разгледани също и някои лексикални и фразеологични средства, широко използвани в онлайн медиите, като филмовата метафорика, фразеологизмите и оказионализмите в тях. Обърнато е внимание и на някои граматически ресурси за изразяване на съмнение и резервирано отношение като нетипичната употреба на различни темпорално-видови и модални форми на глагола. Накрая авторката прави и сравнителен преглед на представянето на едно и също събитие в пет различни сайта в един и същи ден, за да илюстрира как читателите научават пет различни новини. Представена е също и обща характеристика на шест от най-използваните български сайтове. И в тази глава Катерина Войнова убедително демонстрира уменията си да аргументира тезите си и да прави собствени изводи.

Четвъртата глава на дисертацията е специално посветена на манипулацията и дезинформацията в онлайн медиите (т.нар. **фалшиви новини**), въпреки че много от механизмите са представени още в предишната глава. Тук са разгледани различни научни становища за манипулацията и дезинформацията в интернет медиите, пътищата, по които се разпространяват фалшивите новини, и предпоставките за тяхната

ефективност. Посочени са препоръки за справяне с явлението, от които личи, че противодействието не е нито лесно, нито бързо за разлика от разпространението на дезинформацията.

В **заключението** на дисертационния труд са обобщени изводите от предишните глави и са потвърдени очакванията от работната хипотеза, че жанровите различия между новите онлайн медии и техните предшественици не се проявяват в тематично и само частично в езиково отношение, а са предимно на композиционното равнище и се дължат на различния канал, по който се предава информацията.

Научните приноси на труда са коректно и лаконично посочени, **публикациите** по него са достатъчни – 11, от които 6 още под печат (не е посочено къде). **Библиографията** съдържа 161 заглавия, свързани с тематиката на научния труд, които са коректно цитирани. В **приложенията** от 32 стр. е предоставен богат, разнообразен и много полезен материал от текстове и заглавия от онлайн медии, който може да бъде ползван за различни изследователски цели. **Авторефератът** коректно и точно представя съдържанието на дисертационния труд.

Стилът, на който е написана работата, е едно от нейните големи предимства. Той е стегнат, ясен, логичен и разбираем. В своя труд Катерина Войнова се е изявила като зрял, компетентен, аналитичен и критичен изследовател, който умее да вижда същественото и да прави ясни и точни изводи.

Сведения за докторантката

Катерина Емилова Войнова е придобила Магистърска степен по специалността *Балканистика* в СУ „Св. Климент Охридски“ през 2015 година. На 10.07.2016 г. е зачислена като редовен докторант по професионално направление 2.1. Филология (Български език – Стилистика) към Катедрата по български език на ФСлФ, СУ „Св. Климент Охридски“, и е отчислена с право на защита със заповед на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“ № РД20-1030/14.06.2019 г. Като научен ръководител на докторантката искам да подчертая, че тя винаги изпълняваше компетентно и в срок поставените ѝ учебни и изследователски задачи, работеше самостоятелно и творчески по труда си и се ползва с доверието на цялата катедра. Отзивите от студентите за преподавателската ѝ работа както в нашия, така и в други факултети са много положителни.

Заключение

Както предложеният от нея дисертационен труд, така и цялостната ѝ работа в Катедрата по български език на ФСлФ в СУ „Св. Климент Охридски“ ми дават основание убедено да гласувам с **ДА за присъждането на образователната и научна степен „доктор“** по професионално направление 2.1 – Филология (Български език – Стилистика) на **Катерина Емилова Войнова**.

София
17.08.2019 г.

Изготвила становището:
доц. д-р Антония Замбова